

2018-06-19

R E M I S S P R O M E M O R I A

FI Dnr 18-1277

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förslag till ändringar i regler om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (redovisningsföreskrifterna). Ändringarna är en följd av nya redovisningsregler för leasingavtal (IFRS 16) som tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2019 eller senare.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. De ska enligt förslaget tillämpas på årsbokslut, årsredovisningar och koncernredovisningar som upprättas för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2018, samt på delårsrapporter som upprättas för del av sådant räkenskapsår.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	5
1.4	Rättsliga förutsättningar	5
1.5	Ärendets beredning	6
2	Förslag och motiveringar	6
2.1	IFRS 16	6
2.2	Ändrade redovisningsregler för rörelseförvärv i vissa fall	7
3	Förslagets konsekvenser.....	8
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	9
3.2	Konsekvenser för företagen	9
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	10
	<i>Bilaga 1</i>	11

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

En tillförlitlig och enhetlig extern redovisning är viktig för Finansinspektionens arbete med att främja väl fungerande marknader, finansiell stabilitet och ett gott konsumentskydd. För att uppnå en hög och enhetlig standard i institutens externa redovisning krävs att Finansinspektionens redovisningsföreskrifter är tydliga och ändamålsenliga.

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (redovisningsföreskrifterna) behöver anpassas eftersom de internationella redovisningsstandarderna (IFRS) har ändrats. Vilka regler som har ändrats beskrivs nedan i avsnitt 1.2.2.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

1.2.1 Nuvarande regelverk

Kreditinstitut och värdepappersbolag, samt vissa finansiella holdingföretag (instituterna) ska upprätta och offentliggöra årsredovisningar, koncernredovisningar och delårsrapporter enligt lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL).

International Accounting Standard Board (IASB) ansvarar för att utveckla de internationella normgivande redovisningsstandarderna International Financial Reporting Standards (IFRS, tidigare IAS). Enligt den så kallade IAS-förordningen¹ ska alla företag inom EU, vars värdepapper är noterade på en reglerad marknad, tillämpa IFRS- och IAS-standarder (IFRS-regelverket) i sin koncernredovisning.

Finansinspektionens principiella hållning är att alla institut bör tillämpa samma redovisningsregler som noterade företag, dvs. IFRS-regelverket som Europeiska kommissionen har antagit samt rekommendationer och uttalanden från Rådet för finansiell rapportering. Syftet är att säkerställa att institutens externa redovisning har en hög och enhetlig standard.

Finansinspektionen ansvarar för att utveckla god redovisningssed för institut i den utsträckning det är påkallat med hänsyn till deras särart, se 8 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078) (BFL). I redovisningsföreskrifterna regleras detta närmare. Redovisningsföreskrifterna ändrades senast den 1 januari 2018. De ändrade föreskrifterna tillämpas på årsbokslut, årsredovisningar och koncernredovisningar som upprättats för räkenskapsår som inletts närmast efter den 31 december 2017.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

Koncernredovisning

Samtliga institut ska enligt redovisningsföreskrifterna tillämpa de delar av IFRS-regelverket som antagits av Europeiska kommissionen när de upprättar sina koncernredovisningar. De ska även tillämpa rekommendationer och uttalanden från Rådet för finansiell rapportering om koncernredovisning, som kompletterar IFRS-regelverket. Kompletteringarna gäller bland annat de krav på upplysningar som ska lämnas i koncernredovisningarna enligt ÅRKL och som saknar motsvarighet i IFRS-regelverket.

Vidare finns det i 7 kap. redovisningsföreskrifterna bestämmelser som institut ska tillämpa i sina koncernredovisningar.

Årsredovisning

Redovisning för juridiska personer ska upprättas i enlighet med bestämmelserna i årsredovisningslagarna, dvs. ÅRKL och årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL). Dessa lagar är till sin karaktär ramlagar. Lagarnas innehåll kompletteras av normgivande organ och redovisningspraxis. Rådet för finansiell rapportering utformar rekommendationer och uttalanden för juridiska personer vars värdepapper är noterade på en reglerad marknad i EES-området, med utgångspunkt i det IFRS-regelverk som Europeiska kommissionen har antagit.

Ett institut ska i redovisningen för juridisk person tillämpa så kallad lagbegränsad IFRS. Det innebär att IFRS-regelverket i de delar som Europeiska kommissionen har godkänt tillämpas så långt det är möjligt med hänsyn till lagar, andra författningar eller redovisningsföreskrifter. I redovisningsföreskrifterna föreskrivs även att rekommendationen från Rådet för finansiell rapportering, RFR 2 Redovisning för juridiska personer, får tillämpas i den utsträckning det är förenligt med lag, andra författningar och redovisningsföreskrifterna.²

Finansinspektionen kan göra undantag från och tillägg till IFRS-regelverket samt rekommendationerna och uttalandena från Rådet för finansiell rapportering. Undantag och tillägg kan dels motiveras av att det finns specifika lagar för instituten, dels av annan hänsyn baserad på institutens särart. Sådan hänsyn kan exempelvis ha sin grund i kapitaltäckningsregler, speciella rörelseregler, skilda skatteregler eller vissa lätttnadsregler för mindre företag.

1.2.2 Kommande regelverk

De föreslagna ändringarna i redovisningsföreskrifterna är motiverade av ändringar av IFRS-regelverket.

Europeiska kommissionen godkände under 2017 och 2018 ett antal ändringar av IFRS-regelverket som enligt IASB ska tillämpas för räkenskapsår som

² 2 kap. 1 § andra stycket redovisningsföreskrifterna.

inleds den 1 januari 2019 eller senare.

Bland dessa ändringar av IFRS-regelverket finns en ny standard för redovisning av leasingavtal, IFRS 16 Leasingavtal. När IFRS 16 börjar tillämpas den 1 januari 2019 ersätter den motsvarande regler i standarden IAS 17 Leasingavtal. Eftersom redovisningsföreskrifterna ska innehålla korrekta hänvisningar till gällande redovisningsstandarder från IASB behöver Finansinspektionen göra följdändringar i de hänvisningar i redovisningsföreskrifterna som för närvarande finns till IAS 17.

Riksdagen beslutade den 14 juni 2018 om vissa nya skatteregler för företagssektorn genom ändringar i bland annat inkomstskattelagen (1999:1229) (se prop. 2017/18:245). De nya reglerna ska motverka skatteplanering med ränteavdrag och bidra till en ökad neutralitet i skattesystemet genom breddade skattebaser. Reglerna träder i kraft den 1 januari 2019, samtidigt som de nya redovisningsreglerna IFRS 16 och en uppdaterad version av RFR 2 börjar gälla. De nya skattereglerna utgår från de redovisningsregler som gäller i dag (IAS 17 och RFR 2) och har inte tagit hänsyn till de nya redovisningsreglerna i IFRS 16. Finansinspektionen har däremot beaktat de nya skattereglerna i arbetet med redovisningsföreskrifterna, se avsnitt 2.1 nedan.

Vidare har Europeiska kommissionen antagit ett antal andra ändringar i IFRS-regelverket under 2018 och planerar att anta fler, se bilaga 1. Kommissionens ändringar motiverar inga ändringar i redovisningsföreskrifterna.

1.3 Regleringsalternativ

Syftet med redovisningsföreskrifterna är att säkerställa att instituten håller en hög och enhetlig standard i sin externa redovisning. Finansinspektionen ser inte att det finns några alternativ till reglering för att uppnå detta och väljer därför att föreslå ändringar i redovisningsföreskrifterna.

De föreslagna ändringarna består av uppdateringar för att anpassa nuvarande regler till gällande internationella redovisningsstandarder. Uppdateringar är nödvändiga för att på bästa sätt spegla förändringar i andra redovisningsregelverk. Föreskrifterna ska innehålla korrekta hänvisningar till de standarder, rekommendationer och uttalanden från IASB och Rådet för finansiell rapportering som gäller vid varje tidpunkt. Finansinspektionen bedömer att det inte finns något godtagbart alternativ till att genomföra ändringarna i redovisningsföreskrifterna.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen får bland annat meddela föreskrifter om kreditinstituts och värdepappersbolags löpande bokföring, årsbokslut, delårsrapporter, årsredovisning och koncernredovisning enligt 4–8 §§ förordningen (1995:1600) om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag. Finansinspektionen har även bemyndigande, enligt 19 b § förordningen

(1992:308) om utländska filialer m.m., att meddela föreskrifter om omfattningen av och innehållet i den redovisning som utländska filialer lämnar för verksamheten.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen har bedömt att det inte har behövts någon extern referensgrupp i ärendet. Anledningen är att de ändringar som föreslås är av mindre omfattning och består av uppdateringar och redaktionella ändringar. Det kan här nämnas att en dialog om leasing ändå har ägt rum mellan Finansinspektionen, branschen och vissa berörda myndigheter för att utbyta kunskap och information.

2 Förslag och motiveringar

2.1 IFRS 16

2.1.1 *Finansinspektionens förslag och bedömning*

Finansinspektionen föreslår att hänvisningarna i 4 kap 4 § samt 5 kap. 11 och 23 §§ redovisningsföreskrifterna till IAS 17 ersätts med motsvarande hänvisningar till IFRS 16. Ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning i juridisk person, som innebär att IFRS 16 inte behöver tillämpas, motiverar inte någon ändring i redovisningsföreskrifterna.

2.1.2 *Finansinspektionens motivering till ändringsförslaget och bedömningen*

Enligt rekommendationen RFR 2 Redovisning för juridiska personer, från Rådet för finansiell rapportering, som antogs i januari 2018, behöver IFRS 16 inte tillämpas i juridisk person. I rekommendationen finns särskilda nationella redovisningsregler för de företag som valt att i förtid tillämpa IFRS 16 Leasingavtal i sin koncernredovisning. Om Rådet för finansiell rapportering inte beslutar annat kommer dessa bestämmelser i RFR 2 att kunna tillämpas av företagen även fortsättningsvis. Bestämmelserna innebär att både *leasetagare* och *leasegivare* kan fortsätta redovisa leasingavtal som om det vore operationell leasing. Bestämmelserna motiveras av sambandet mellan redovisning och beskattning.

Finansinspektionen har yttrat sig över Rådet för finansiell rapporterings förslag till ändringsmeddelande om särskilda redovisningsregler om leasing vid redovisning i juridisk person³. I Finansinspektionens yttrande framförde myndigheten inga invändningar i sak. Finansinspektionen noterade dock att dessa regler leder till att leasingtillgångar i större utsträckning än tidigare, kommer att omfattas av kapitalkrav på konsoliderad nivå men inte i juridisk

³ RFR-ri 2016:1.

person. Detta kan leda till ogrundade skillnader i kapitalkrav som kan komma att ses över i framtida kapitaltäckningsregelverk.

Som tidigare nämnts beslutade riksdagen den 14 juni 2018 om vissa nya skatte-regler för företagssektorn. Med de nya reglerna begränsas möjligheten till ränteavdrag för leasetagare och leasegivare. Begränsningen är frikopplad från redovisningsreglerna. Skatteregler som gäller avskrivningsrätten för leasade tillgångar ändras däremot inte och sambandet mellan redovisning och beskattning kvarstår.⁴ Skatteregler utgår från att företagen tillämpar de redovisningsprinciper som framgår av undantagsbestämmelserna från IFRS 16 i RFR 2. Om Finansinspektionen skulle kräva att IFRS 16 tillämpas utan att medge de undantag som framgår av RFR 2 skulle det kunna leda till att ingen, vare sig leasegivare eller leasetagare, skulle kunna göra räkenskapsenliga avskrivningar på leasade tillgångar. Dessutom är Finansinspektionens principiella hållning att redovisningsprinciperna bör vara desamma för de finansiella företagen som för de noterade företagen (se avsnitt 1.2.1).

Mot denna bakgrund bedömer Finansinspektionen att det inte bör göras någon ändring i 2 kap. 1 § redovisningsföreskrifterna vad gäller tillämpningen av reglerna i RFR 2. Dessa regler ska alltså gälla i samma utsträckning i förhållande till IFRS 16 som de i dag gäller i förhållande till IAS 17.

De föreslagna ändringarna av hänvisningarna i redovisningsföreskrifterna är nödvändiga för att uppdatera föreskrifterna så att de hänvisar till det IFRS-regelverk som gäller från och med 2019. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2019.

2.2 Ändrade redovisningsregler för rörelseförvärv i vissa fall

2.2.1 Finansinspektionens bedömning

Den nya punkten 42A i IFRS 3 Rörelseförvärv, som behandlar situationen då en part i ett samarbetsarrangemang får ett bestämmande inflytande över verksamheten, motiverar inte någon ändring i redovisningsföreskrifterna.

2.2.2 Finansinspektionens motivering till bedömningen

IASB gav ut ändringar i bland annat IFRS 3 Rörelseförvärv i december 2017 (Annual Improvements to IFRS Standards 2015–2017 Cycle). Ändringarna gäller årsredovisningar som upprättas för räkenskapsår som inleds efter den 31 december 2018. I IFRS 3 införs en ny bestämmelse, punkt 42A. Ändringen av IFRS 3 har ännu inte godkänts av Europeiska kommissionen men förväntas bli godkänd under 2018. Den nya punkten gäller fall när en part i ett samarbetsarrangemang får bestämmande inflytande över en rörelse som utgör en så kallad gemensam verksamhet. Det kan ske exempelvis genom att parten förvärvar de övriga parternas tillgångar och skulder i den gemensamma

⁴ Se prop. 2017/18:245 s. 227 ff.

verksamheten. Enligt den nya punkten ska parten i så fall tillämpa reglerna om rörelseförvärv som genomförs i flera steg. Det innebär bland annat att parten ska omvärdera sina sedan tidigare ägda tillgångar och skulder som används i den gemensamma verksamheten. Omvärderingen ska göras vid den tidpunkt då parten får bestämmande inflytande över verksamheten. En eventuell vinst eller förlust som uppstår till följd av omvärderingen redovisas enligt IFRS 3 i resultatet. Denna redovisning leder till att ett företag redovisar samma resultat-effekt som om det först sålt sin tidigare del i verksamheten till en extern part och redovisat ett realisationsresultat, och därefter förvärvat det bestämmande inflytandet över verksamheten.

I samarbetsarrangemang som inte drivs i en juridisk person, redovisar en part som avses i IFRS 3 punkt 42A de tillgångar och skulder som den har rätt till i sin egen balansräkning. Det gäller enligt såväl årsredovisningslagarna som IFRS-regelverket. Finansinspektionen bedömer dock att den nya punkten i IFRS 3 inte är förenlig med uppskrivningsreglerna i 4 kap. 6 § ÅRL, jfr 4 kap. 1 § ÅRKL, eftersom punkten kräver att omvärderingen av tidigare ägda tillgångar redovisas i resultatet. Bestämmelserna i ÅRL och ÅRKL anger att uppskrivningsbelopp ska användas för avsättning till en uppskrivningsfond eller, i aktiebolag, för att öka aktiekapitalet genom fondemission eller nyemission. Att redovisa omvärderingen av tidigare ägda tillgångar i resultat-räkningen strider därmed mot uppskrivningsreglerna i årsredovisningslagarna. Detta gäller tillgångar som redovisas till anskaffningsvärde eller upplupet anskaffningsvärde. Ett förvärv av resterande tillgångar och skulder från de övriga parterna betraktas som ett inkråmsförvärv. Det är endast omvärdering av de tillgångar som parten själv initialt har i den gemensamma verksamheten (inklusive andel i tidigare ej aktiverad goodwill för rörelsen) som kan komma att strida mot uppskrivningsreglerna i årsredovisningslagarna.

Av 2 kap. 1 § redovisningsföreskrifterna framgår att en regel i IFRS-regelverket inte får tillämpas om den strider mot ÅRKL eller redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionens uppfattning är att den nya punkten i IFRS 3 i vissa fall inte är förenlig med uppskrivningsreglerna i ÅRL och ÅRKL. Finansinspektionen bedömer dock att situationen som avses inte är särskilt vanligt förekommande och inte motiverar en vägledning i de allmänna råden till 2 kap. 1 § redovisningsföreskrifterna.

3 Förslagets konsekvenser

Syftet med redovisningsföreskrifterna är att säkerställa att institutens externa redovisning håller en hög och enhetlig standard. De ändringar som Finansinspektionen nu föreslår bör innebära minskade eller oförändrade kostnader för instituten. Nedan följer en beskrivning av förslagets konsekvenser.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Finansinspektionen bedömer att de föreslagna ändringarna kommer att bidra till att reglerna blir tydligare och mer ändamålsenliga, vilket är till nytta både för samhället och för konsumenterna.

En tillförlitlig och enhetlig extern redovisning är av stor betydelse för både berörda institut och för Finansinspektionens arbete med att främja väl fungerande marknader, finansiell stabilitet och ett gott konsumentskydd.

För att uppnå en hög och enhetlig standard i företagens externa redovisning är det nödvändigt med tydliga och ändamålsenliga redovisningsföreskrifter, vilket ändringarna förväntas bidra till.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

För närvarande finns det i Sverige drygt 120 kreditinstitut, närmare 110 värdepappersbolag, drygt 70 konsoliderade grupper och knappt 50 filialer till utländska kreditinstitut och värdepappersbolag.

Ändringarna berör de företag som omfattas av redovisningsföreskrifterna, dvs. samtliga kreditinstitut (banker och kreditmarknadsföretag) och värdepappersbolag, vissa finansiella holdingföretag samt vissa filialer till utländska kreditinstitut och värdepappersbolag.

3.2.2 Kostnader för företagen

Finansinspektionen bedömer att ändringarna sammantaget gör det lättare för bolagen att tillämpa föreskrifterna eftersom de nuvarande reglerna anpassas till uppdaterade IFRS-regler. Eftersom Finansinspektionen bedömer att reglerna i RFR 2 om leasing bör få tillämpas, får förslaget inga ytterligare konsekvenser för företagen.

Vidare bedömer Finansinspektionen att de föreslagna ändringarna kommer att ha marginell inverkan på företagets redovisning samt deras processer och system för att ta fram redovisningsinformation. Detta eftersom det inte sker några materiella ändringar av den information som företagen behöver ta fram. Ändringarna bör därför inte medföra några administrativa, materiella eller finansiella kostnader för företagen utöver de kostnader som uppstår med anledning av IFRS-ändringarna.

3.2.3 Konsekvenser för små företag

De föreslagna ändringarna bedöms inte få några andra konsekvenser för små institut än för större. Med uppdaterade regler minskar företagets behov av att

vända sig till Finansinspektionen med frågor om tolkningar och förtydliganden av regelverket.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

Förslaget till ändringsföreskrifter innebär inte att behovet av resurser ökar för Finansinspektionen. Tvärtom bidrar de föreslagna ändringarna till att redovisningsföreskrifterna blir tydligare och uppdaterade, vilket förväntas minska risken för missförstånd liksom institutens behov av att ställa frågor till Finansinspektionen om hur de ska tolka regelverket.

Bilaga 1

IFRS-ändringar som inte medför ändringar i redovisningsföreskrifterna

Följande regeländringar som Europeiska kommissionen har godkänt eller planerar att godkänna under 2018, medför inga förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna.

Ännu inte godkända regeländringar:

- IFRIC 23 Uncertainty over Income Tax Treatments, utgiven av IASB den 7 juni 2017.
- Amendments to IAS 28: Long-term Interests in Associates and Joint Ventures, utgiven av IASB den 12 oktober 2017.
- Annual Improvements to IFRS 2015–2017 Cycle, utgiven av IASB den 12 december 2017.
- Amendments to IAS 19: Plan Amendment, Curtailment or Settlement, utgiven av IASB den 7 februari 2018.

Godkända regeländringar:

- Ändringar av IFRS 9: Rätt till förtida inlösen med negativ ersättning, utgiven av IASB den 12 oktober 2017, godkänd av Europeiska kommissionen den 22 mars 2018.